

H-Π 1891.447

IB 8956 / B1 3723

201. 20172

ΚΕΡΚΥΡΑΪΚΑ
ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ

ΥΠΟ

ΦΡΙΔΕΡΙΚΟΥ ΑΛΒΑΝΑ

Δωρ. Αλβαν.

Εκδόσις 91.

ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Η ΚΕΡΚΥΡΑ

1891.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΑΝΘΗΝΑΙΟΝ ΜΟΥΣΕΟΝ ΑΘΗΝΩΝ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

Α1.52 Φ11.0017

ΑΙΤΕΛΙΑ

Ἡ νῆσος Κέρκυρα ἔνεκα τῆς γεωγραφικῆς θέσεώς της ἐν τῇ Μεσογείῳ κατέχει περίθλεπτον θέσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν ἐθνῶν.

Κατοικηθεῖσα ἐν τοῖς προϊστορικοῖς χρόνοις ὑπὸ φοινικικοῦ Λαοῦ, ἀπὸ τῆς ὀγδόης Π. Χ. ἑκατονταετηρίδος ἀνήκει διὰ τῆς κορινθιακῆς ἀποικίας εἰς τὸν ἑλληνισμὸν οὗτινος παρηκολούθησε τὰς τύχας μέχρι τῆς ὑποταγῆς αὐτῆς εἰς τὴν παντοκράτορα Ῥώμην. Μετὰ τὴν διαίρεσιν τῆς σχεδὸν παγκοσμίου ῥωμαϊκῆς Αυτοκρατορίας, ἀπήρτισε μέρος τῶν δυτικῶν θεμάτων τῆς μερίδος τῆς ἐχούσης πρωτεύουσαν τὸ Βυζάντιον. Γότθοι, Βανδῆλοι, Σαρακηνοὶ καὶ παντοῖαι Σλαβικαὶ φυλαὶ ἐληλάτησαν αὐτὴν καὶ ἐβίασαν τοὺς οἰκήτορας τῆς Μακροδίας χερσονήσου νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν ἀρχαίαν Ἀχρόπολιν, ἔνθα σήμερον ἴδρυνται ὁ ναῦσκος τοῦ Ἀγίου Ἡλιοῦ, καὶ νὰ ὀχυρωθῶσιν ἐπὶ τῶν σπιλᾶδων τοῦ κόλπου τοῦ Ἀλκινύου ὅπου ἐξήτησαν καταφυγὴν. Προσηρτήθη εἰς τὴν Δεσποτείαν τῆς Ἠπείρου Κορυφῶ μετονομασθεῖσα. Γενονήσιοι, Ἰταλογάλλοι, Ἐρετοὶ ἀλλεπαλλήλως ἐκράτησαν αὐτῆς, ἀλλὰ δὲν ἴσχυσαν νὰ ἐξελείψωσι τὴν ἐθνικότητα, οὐδὲ νὰ νοθεύσωσι τὸ θρησκευμᾶ κατὰ δὲ τὴν λήξιν τῆς III. ἑκατονταετηρίδος ἀνέδειξε τὴν πρώτην ἑλληνικὴν πολιτείαν, προάγγελον τῆς νεοκραστιάσεως τοῦ 1821.

Πλείστοι εἰσὶν οἱ ἱστορικοὶ οἱ ὑπὸ γενικὴν ἔποψιν διαλαβόντες περὶ αὐτῆς, ἀλλ' οἱ κυρίως γράψαντες τὴν ἱστορίαν εἶναι ὁ Α. Μ. Κονερίνιος (1) καὶ οἱ Κερκυραῖοι Ἀνδρέας ὁ Μαρμαρᾶς (2) καὶ Ἀνδρέας ὁ Μουστοξύδης (3). Ὁ τε Μαρμαρᾶς

(1) Primordia Corcyrae.

(2) Della Historia di Corfù descritta da Andrea Marmora Venezia 1672.

(3) Notizie per servire alla Storia Corcirese Corfù 1804 — Illustrazioni Corciresi. Vol. 2 Milano 1814 — Delle Coze Corciresi. Corfù 1848.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

“Οκ. Σουλ. Α. Προσπεκτιβή (Sulla situazione dell' antica città de' Feaci) καὶ ὁ Μαρτίνος Μεταξᾶς (Sulla Feacia di Omero, Corfù 1814) διασχυρίζονται ὅτι ἡ τοπογραφία τῆς πόλεως τοῦ Ἀλκιόου δὲν ἔπρεπε νὰ ζητηθῇ ἐν Κερκύρῳ.

“Ο Κάρολ. Γερσντόρφ (Pareri sul sito dell' antica città di Corfù, Corfù 1813) ἐν διατριβῇ ἀφιερωθείσῃ εἰς τὴν Ἰόνιον Ἀκαδημίαν ἀντικρούων ἄλλας γνώμας ἐξήνεγκε τὴν εἰκασίαν ὅτι ἡ θέσις τῆς νήσου τῶν Φαιάκων δύναιται νὰ ὁρισθῇ ἐν Κερκύρῳ. Καὶ ὁ Μονστοξύδης δὲ τὴν αὐτὴν ἀπεδέχετο γνώμην.

“Τέλος ὁ δεινὸς Ὀμηριστὴς Γλάδστον ἀπεδέχετο τὴν ἰδέαν, καθ' ἣν ἡ περιλήλυτος νῆσος εἶναι ἡ νῦν Κέρκυρα (Gladston's Homer, σελ. 27—59—71—95. Juventus Mundi σελ. 69 καὶ 483—489.)

“Δὲν θὰ παραβάλωμεν τὰς διαφορὰς ταύτας πρὸς τὴν ἔριν, ἥτις ἠγέρθη μεταξὺ τῶν νομισματολόγων περὶ ἀρχαιοτάτων τινῶν κεραυραϊκῶν νομίσματος, τὸν τύπον τοῦ ὁποίου ἄλλοι μὲν ἐξέλαβον ὥς ἀπεικονίζοντα τοὺς παρ' Ὀμήρῳ ἀναφερομένους κήπους τοῦ Ἀλκιόου, ἄλλοι δὲ ἀντίτεινον ἰσχυριζόμενοι ὅτι δὲν ἦσαν ἢ ἁπλοὺν νόμισμα (Π. Λάμπρον κατάλογος ἰονίων νομισμάτων ἀρ. 3 Κερκ.)

“Καταφανὴς μάλιστα ἡ διαφορὰ προκειμένου οὐχὶ περὶ κατὰ τὸ δοκοῦν ἀποσθεγμάτων, ἀλλὰ περὶ διδομένων παρεχόντων τὸ ἐνδόξιμον εἰς ἀναζητήσεις πραγματικὰς. Εὐχαρίστως δὲ ἀκούομεν ὅτι ὁ ἀνασκαφεὴς τῶν παλαιῶν πόλεων κ. Σλήμαν θέλει θέσῃ τὴν σκαπάνην αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ κεραυραϊκοῦ ἐδάφους πεπεισμένος ὅτι τὸ πανάρχαιον αὐτοῦ τὸ τόσον διαπρεπῆ κατέχον θέσιν ἐν τῇ Ὀδυσσεύς δέον ν' ἀναζητηθῇ πρὸς τὸ νοτιοδυτικὸν ἄκρον τῆς νήσου, ἔνθα

“Αἰατὶ προβλήτες ἔσαν, σπυλᾶδες πάγοι τε.»

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΟΧΗ

ΗΤΟΙ

ΦΑΙΑΚΙΑ.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

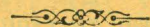

ΚΕΡΚΥΡΑΪΚΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ

ΜΕΡΟΣ Α — ΦΑΙΑΚΙΑ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Η ΝΗΣΟΣ ΤΩΝ ΦΑΙΑΚΩΝ.

Δεκαοκτὼ ἡμέρας μετὰ τὴν ἀπόπλευσίν του ἐκ τῆς νήσου τῆς Καλυψοῦς ὁ πολὺμητις Λαερτιάδης εἶδε μακρὰν διαγραφόμενα εἰς τὸν ὀρίζοντα τὰ βαθύσκια ὄρη τῆς γῆς τῶν Φαίακων, ὅπου ἀφίκετο νηχόμενος μετὰ παρέλευσιν ἐγέθων δύο ἡμερῶν, καθ' ἃς ἐξωσμένος τὸ ἀμβρόσιον κρήδemon τῆς καλλισφύρου Ἰουῦς εἶχε παλαίσει μὲ τὰ κύματα τῆς θαλάσσης ἐξηγριωμένα ἐναντίον του παρὰ τοῦ ἀχθομένου Ποσειδῶνος (1).

Οἱ Φαίακες, ἄνθρωποι πιθανῶς φοινίκιον καταγωγῆς (2), μεταναστάντες ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ θεοεἰδοῦς Ναυσιθόου ἀπὸ τῆς εὐρυχώρου Τπερείας — τῆς, κατὰ τὴν κοινοτέραν γνώμην, σημερινῆς ἐν Σικελίᾳ Καμαρίνης — κατόκησαν «..... ἐν Σχερίᾳ ἐκὰς ἀνδρῶν ἀλφηστῶν (3) » καὶ ἐνταῦθα εὗρισκει αὐτοὺς ὁ δῖος Ὀδυσσεὺς ἐπιστρέφων ἐκ Τροιάς, ἦτοι τῷ 1184 π. Χ.

Ὁ Ἰταλὸς Guarnacci, ἐξ ἐθνικῆς ἐποκινοῦμενος φιλοτιμίας, ἐκλαμβάνει τὴν Ἰταλίαν μὲν ὡς τὴν ὀμηρικὴν Γπέρειαν, τὴν δὲ Σικελίαν ὡς Σχερίαν (4).

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

Ἄλλ' ἂν μετ' αὐτοῦ καὶ τοῦ Welcker (5) ὑποθέσω-
μεν ὅτι ἡ ἐν Μ. τῆς Ὀδυσσεΐας στιχ. 127 καὶ ἐξ.
Θρινακίη (Τρινακρία) δὲν εἶναι ἡ Σικελία, δὲν δυνά-
μεθα βεβαίως νὰ ἐκτοπίσωμεν τὸν πορθμὸν, ὃν ἀνέ-
πλευσαν γοοέεντες οἱ περὶ τὸν Ὀδυσσεά, ἔχοντα
ἐνθὲν μὲν τὴν Σκύλλαν, ἐτέρωθεν δὲ τὴν Χάρυβδιν
(6) καὶ κείμενον ἀναμφιβόλως μεταξὺ Ἰταλίας καὶ
Σικελίας. Νῦν δέ, ἂν ἡ Σχερία ἦτο ἡ Σικελία, πῶς
ἐξηγεῖται ἡ ἀπόστασις μεταξὺ τοῦ τόπου, ὃν περιγρά-
φει ὁ ποιητὴς ἐν Μ. τῆς Ὀδυσσεΐας καὶ τῆς γῆς
τῶν Φαιάκων, οἵτινες κεκηρότερες ἤκουον τοῦ Ἰθακη-
σίου ἥρωος διηγομένου τὰ τέρατα τῆς δίας Χα-
ρύβδιδος καὶ τῆς Σκύλλης, ἢ ἐξ ἐταίρους αὐτοῦ ἔ-
λετο καὶ κατήσθιε κεκλήγοντας καὶ
χείρας αὐτῶν ὀρέγοντας ἐν ἀλιν ἡδη ἰοτήτι (7);

Ἐκ τῶν ἀρχαίων ὁ γεωγράφος Ἐρατοσθένης (8)
ἄλλην διατείνεται οὖσαν τὴν Σχερίαν τῆς ἐπειτα
κληθείσης Κέρκυρα (9) ὑπὸ τῶν ἐνοικισάντων
ἐν αὐτῇ Κορινθίων ἐν Ὀλυμπιάδι Π' 3, ἦτοι τῷ
734 π. Χ. κατὰ τοὺς μὲν, κατὰ τοὺς δὲ τῷ 756
π. Χ. Ἐκ δὲ τῶν νεωτέρων, ἐκτὸς τῶν ἐμπροσ-
θεν μνημονευθέντων Guarnacci καὶ Welcker, ὁ Goguet
ὁ Μαρίνος Μεταξᾶς (10) καὶ ὁ Kestner (11). Πλὴν
τούτοις ἀντιζητεῦνται ὁ Ἀνδρέας Μοῖσοξόδης
(12), ὁ G. von Eckenbrecher (13) καὶ ὁ περιβόητος
ἀρχαιοτῆγων ἀνασκαφεὺς Schlieman (14).

Ὁ Ὁθων Riemann ἀσπαζόμενος μέσῃ τινὰ με-
ταξὺ τῶν δύο ἀνωτέρω δοξασιῶν «δὲν δυσκολεύο-
μαι», γράφει, «νὰ παραδεχθῶ ὅτι ναῦται τῆς Ἰο-
νίας προχωρήσαντες μέχρι Κερκύρας ἐκόμισαν οἱ-
καδε τὴν ἐνθύρμιν νήσου τινὸς μεμακροσμένης,
ἀεράτειν ἢ καὶ ἐριβώλου, κατὰ κρημίνης

«ὑπὸ ναυσικλυτῶν ἀνδρῶν καὶ ὅτι ἡ δημώδης φαν-
«τασία, ἐξυφαίνουσα τὸν ποικιλόχρον ἱπτόν της ἐπὶ
«τῶν διηγήσεων τῶν ναυτῶν ἐκείνων, ἐδημιούργησε
«θαυμάσια περὶ τῆς νήσου μυθολογήματα. Ὑπὸ
«ταύτην μόνον τὴν ἔποψιν συνταυτίζω τὴν Κέρκυ-
«ραν μὲ τὴν γῆν τῶν Φαιάκων». (15)

Εἰς τρόπον ὥστε ὁ συγγραφεὺς οὗτος, ἐνῶ παρα-
δέχεται ὅτι ἡ Σχερία ἠδύνατο νὰ ἦναι ἡ Κέρκυρα,
θεωρεῖ ὅλως φαντασιώδεις τὰς λεπτομερείας, ὡς ἔ-
χουσι παρ' Ὀμήρῳ τὰς ἀναγομένας εἰς τὴν γεωγρα-
φικὴν καὶ τοπογραφικὴν θέσιν αὐτῆς, αἵτινες, κατ'
αὐτόν, δὲν συνάδουσι μὲ τὰς τῆς Κερκύρας, πλὴν
καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν τοπογραφίαν τῶν δύο λι-
μένων τῆς πόλεως.

Δύο πρό πάντων εἶναι αἱ ῥήσεις ὧν ἐνεκα ἐξ ἐπα-
γωγῆς τινὲς τῶν φιλολόγων δὲν ἀπονέμοισι τῇ ση-
μερινῇ Κερκύρᾳ τὴν τιμὴν τοῦ νὰ ὑπῆρξεν ἡ γῆ ἡ
ξενίσασα τὸν ἄνδρα

... . πολύτροπον, δὲ μάλλα πολλὰ

πλάγχθη, ἐπεὶ Τροίης ἱερὸν πολίεθρον ἔπερσε,

πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἶδεν ἄστεα καὶ ἰὸον ἔργον (16).

Ἡ μὲν τῶν ῥήσεων τούτων εἶναι ἡ ἐμπροσθεν ὑφ'
ἡμῶν παρατεθεῖσα, δηλ. ἡ ἐν Ὀδυσσ. Ζ, 8, ἡ δὲ ἐν
Ὀδυσσ. Ζ, 204, 205, ὅπου ἡ Ναυσικάα, θυγάτηρ
τοῦ βασιλέως τῆς νήσου Ἀλκίονος, ἐπιπλήττουσα
τὰς εὐπλοκάμους θεραπαινίδας αὐτῆς, τραπείσας ἐκ
δειλίας εἰς φυγὴν ὅτε αἴφνης εἶδον ἐνώπιόν των
τὸν Ὀδυσσεά, στήτε λέγει,

οὐκ ἔσθ' οὗτος ἀτὴρ διεὸς βροτό; οὐδὲ γένηται,

δὲ κεν Φαιήκων ἀνδρῶν ἐς γαῖαν ἔκρηται

δηϊότητα φέρων' μάλα γὰρ γῆλοι ἀθανάτοισιν.

Οἰκόμεν δ' ἀπάνευθε, πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ

ἔσθ' αὐτόν, οὐδὲ τις ἄμμι βροτῶν ἐπιμίσγεται ἄλλος (17)

ΙΑΚΩΒΑΤΙΔΗΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Ὡς πρὸς τὴν φράσιν ἐκὰς ἀνδρῶν ἀλφ η σ τ ᾶ ω ν, εἰκάζει ὁ Bitaué ὅτι τὸ ἐπίθετον ἀλφ η σ τ ῆς εἶναι γενική των ἀνθρώπων προσηγορία διδομένη κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ ποιητοῦ. Ἀλλ' ἡ εἰκασία αὕτη εἶναι προφανῶς ἐσφαλμένη, καθότι, ἂν ἐπρόκειτο περὶ γενικῆς των ἀνθρώπων προσηγορίας, ὁ Ὅμηρος θὰ ἔλεγε ἀνδρῶν ἀλφ η σ ᾶ ω ν καὶ οὐχὶ ἀνδρῶν, των ἀνδρῶν μὴ ἀπαρτιζόντων τὴν ὅλην ἀνθρωπότητα. Ἀλλως τὸ ἐπίθετον τοῦτο, ἂν οὕτως εἶχε τὸ πρᾶγμα, ἔπρεπε νὰ ἀπαντᾷ συχνάκις ἐν τοῖς ποιήμασι τοῦ Ὀμήρου ὡς προσηγορικὸν τοῦ ἀνθρώπου—οἶον μ ἐ ρ ο π ε ς ἄ ν θ ρ ω π ο ι, ἑροτοὶ ὅπερ δὲν συμβαίνει. Ὁρῶντες ἄρα ὁ Μουστοξύδης φρονεῖ ὅτι, λέγων ὁ Ὅμηρος ἀνδρας ἀλφ η σ τ ᾶ ς, ἐννοεῖ τοὺς εὐρετικούς Ἀχαιοὺς εἰς οὓς, ἐνεκα τῆς νηπιώδους τότε καταστάσεως τῆς ναυτιλίας, λίαν μεμακρυσμένη ἔπρεπε νὰ φανῇ νῆσος κειμένη ἔστω καὶ εἰς τὰς ἐσχατίας τοῦ Ἰονίου Πελάγους, ἀπέναντι τῆς Ἠπείρου, χώρας ταύτης, ὅπου ἐκεῖνοι ἔθεσαν τὸν Ἀχέροντα ποταμόν, τὸν Κωκυτὸν καὶ ὅ,τι τεράστιον, ἴσως διὰ τὴν ὀλίγην γνῶσιν, ἣν εἶχον περὶ αὐτῆς (18).

Ἀλλ' ὅτι ἐπέρρωσε τὴν δοξασίαν ὅτι ἔκειτο ἡ Σχερία ὑπὲρ τὴν ἡμίον γινωσκομένην γῆν, πέραν των Ἡρακλείων Στιλῶν ἐν τῇ Ἀτλαντίδι (19), εἶναι αἱ φράσεις τῆς λευκωλένου Ναυσικίας «οἰκοῦμεν μακράν, ἐσχατοί, μὴ ἀναμινγνύμενοι μετὰ των ἄλλων ἀνθρώπων»

Ὁρῶντες ἐνταῦθα ὁ παλαιὸς σχολιαστὴς παρατηρεῖ «ὡς πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἢ σύγκρισιν, ὡς ὅταν μέγιστον ὄρος εἴη. οὐ μείζον Κεντᾶσον οὐδὲ Τμῶλον λέγει καὶ Ἀλπειοί, ἀλλὰ τὰν ἑλληνικῶν.» Διὰ

δὲ προσφυνῶς καὶ ὁ Εὐστάθιος μᾶς ὑπενθυμίζει ὅτι οὐν ἄλλοις οὐχὶ ὁ Ὅμηρος ἀλλ' ἡ Θυγάτηρ τοῦ μεγαλήτορος Ἀλκίνοῦ ἐξ ἀγνοίας ἐκτοπίζει τὴν πατρίδα τῆς ὑπολαμβάνουσα αὐτὴν μακρὰν των ἀνθρώπων, ὃν τρόπον ὁ Ἀχιλλεὺς ὁ ἀγνοῶν τὸν Νεῖλον λέγει ὅτι τῷ Κρονίῳ Διὶ

... οὐδὲ κρείων Ἀχελῷος ἰσοφαρίζει (20), ὡς ἂν ὁ Ἀχελῷος ἦτο ὁ μέγιστος των ποταμῶν. Παρὰ δ' Αἰσχύλῳ ἡ Ἰὼ διηγείται ὅτι τῷ Ἰνᾷ πατρὶ αὐτῆς εἶχε φθάσει σαφὴς χρησμὸς, παρακελεύων ἐκείνον νὰ ἐκδιώξῃ ἐκ τοῦ πατρικοῦ οἴκου καὶ τῆς πατρίδος τῆς τὴν θυγατέρα, οὕσαν καταδεδικασμένην νὰ περιπλανηθῇ μέχρι των ἐσχάτων ὁρίων τῆς γῆς.

Τέλος δ' ἐναργὴς βάξιος ἦλθεν Ἰνᾷ σαφῶς ἐπισκῆπτουσα καὶ μυθομένη, ἔξω δόμων τε καὶ πάτρας ὠθεῖν ἐμὲ, ἄφετον ἀλᾶσθαι γῆς ἐπ' ἐσχατοῖς ὄροις (21).

Ὁ δὲ Προμηθεὺς, διασαφηνίζων τὸν χρησμὸν τῇ οἰστρηλατουμένῃ Ἰοί, ἐν ταῖς ἐσχατιαῖς τῆς γῆς τιθῇσι τὴν Κάνωθον.

Ἔστιν πόλις Κάνωθος ἐσχάτη γθοῖός,
Νεῖλον πρὸς αὐτῇ στόματι καὶ προσχώματι.
Ἐνταῦθα δέσσει Ζεὺς τίθησιν ἔμφορα,
ἐπαφῶν ἀταρβεῖ χεῖρὶ καὶ θυγῶν μόρον (22).

Προφανῶς αἱ φράσεις τοῦ Ὀμήρου σημαίνουν ὅτι οἱ Φαίακες κατέκλουν εἰς τὴν ἐσχάτην δυτικὴν ἄκρην τῆς Ἑλλάδος, ὅπου ἐπερατοῦντο αἱ γεωγραφικαὶ τοῦ ποιητοῦ γνώσεις. Οὕτω καὶ ὁ Ἡρόδοτος, καίπερ κατὰ τὴν ἐποχὴν του αἱ γνώσεις ἐκεῖναι εἶχον προσδεύσει, καὶ ἑλληνικαὶ ἀποικίαι ἤκμαζον ἔνθεν καὶ εἰθεν τοῦ Ἰονίου κόλπου, ἀπαριθμῶν τὰ κατὰ

τῶν Περσῶν ἐξαρτιθέντα πλοῖα προστίθῃσι «Θε-
«οπρωτοὶ γάρ εἰσι ὁμορρέοντες Ἀμπρακιώτησι καὶ
«Λευκαδιοῖσι, οἳ ἐξ ἐσχατέων χωρέων ἐστρατεύοντο
(23).» Καὶ οἱ τῶν Κορινθίων πρέσβεις παρὰ Θουκι-
δίδῃ κατηγοροῦντες τῶν Κερκυραίων ὅτε, καταστάσης
ἐκκλησίας ἐν Ἀθήναις, εἰς ἀντιλογίαὶν πρὸς τοὺτους
ἦλθον ἐν ἔτει 433 π. Χ. προσεπιλέγουσι τὰδε «καὶ ἡ
« πόλις αὐτῶν (τῶν Κερκυραίων) ἅμα, αὐτὰ ῥ κ η
« θ ἔ σ ι ν κ ε ι μ ἔ ν η, παρέχει αὐτοὺς δικαστὰς
« ὧν θλάπτουσί τινας μᾶλλον ἢ κατὰ ξυνθήκας γί-
« γνεσθαι, διὰ τὸ ἦ κ ι σ τ α ἐπὶ τοὺς πέλας ἐκπλέ-
« οντας μάλιστα τοὺς ἄλλους ἀνάγκη καταίροντας
« δέχεσθαι (24). »

Ἄλλως, συμπαραβάλλοντες πρὸς τὰ ἀνωτέρω ἄλλα
χωρία τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν, ἐπειρόμεθα νὰ μὴ ἐκλά-
βωμεν αὐτὰ κατὰ τὴν αὔξησιν σημασίαν τῆς λέξεως.
Τῷντι ὁ δ ι α κ τ ο ρ ο ς Ἀργειφόντης, ὁ τοῦ Διὸς
ἀγγελιαφόρος, καταβάς ἐξ Ὀλύμπου, ὄρους τῆς Μα-
κεδονίας, τῶν θεῶν ἐνδιαίτημα, π ο λ έ ε σ ι ν ὁ χ ή-
σ α τ ο κ ύ μ α σ ι, πολλὰ διέβη πελάγη, πρὶν ἢ
φθάσῃ εἰς τὴν νῆσον τῆς Καλυψοῦς τ η λ ὅ θ' ἐ-
ο ὕ σ α ν· καὶ ἐν τούτοις ἡ νῆσος αὕτη ἔκειτο παρὰ τῷ
Λακινίῳ τῆς Ἰταλίας Ἀκρωτηρίῳ (25). Παρομοίως
μακρὸν καὶ δυσχερέστατον ὀνομάζει τὸν ἀπὸ Πελο-
πονήσου εἰς τὴν Αἴγυπτον διάπλουν, καὶ τὸ διαλεῖ-
πον πέλαγος

.... τοῖον, ὅθεν τέ περ οὐδ' οἰωτοί

αὐτόεστε οἰχεῦσιν, ἐπὶ μέγα τε δεινόν τε. (26)

Βεβαίως αἱ φράσεις ο ἰ κ έ ρ μ ε ν ἁ π ά ν ε υ θ ε,
ἐ σ χ α τ ο ι, ἐ κ ἄ ς ἁ ν δ ρ ῶ ν ἁ λ φ η σ τ ἄ ω ν,
δὲν εἶναι τοιαῦται, ὥστε νὰ καταπεύσωσι ἡμᾶς ὅτι

τὴν Σχερίαν ὁ ποιητὴς ἔθετο ὑπεραιλάντιον, ἐγεί-
ρουσιν ὁμῶς διασταγμὸν αἱ λέξεις τῆς Ναυοικίας ο ὕ-
δ έ τ ι ς ἄ μ μ ι β ρ ο τ ῶ ν ἐ π ι μ ί σ γ ε τ α ι
ἄ λ λ ο ς, καθιστῶσαι τρόπον τινα τοὺς Φαίακας
μεμονωμένους καὶ ἀκοινωνήτους. Ἄλλ' ἂν

οὐ . . . Φαίηκεσι μέλει βιὸς οὐδὲ φαρέτρη,
ἀλλ' ἴστοι· καὶ ἐρετμὰ ρεῶν καὶ νῆες εἶσαι,
ἦσιν ἀγαλλόμενοι π ο λ ι ἦ ν περὶ ὧσι θάλασσαν (27).

ἂν ἐκεῖνοι ἔχωσι ναῦς τοσοῦτον ἐπιτηδεῖως κατεσκευ-
ασμένας, περὶ τὸν πλοῦν εὐξρόφους καὶ τοῖς δυσχε-
ρεῖαις τῶν κυμάτων ὅλως ἀπήμονας, ὥς ἐπιτρέπειν
τῷ ποιητῇ καθ' ὑπερβολὴν νὰ εἴπῃ ὅτι εἶναι ἰστέ-
προικισμένοι —

οὐ γὰρ Φαίηκεσι κενεργητῆρες ἔασιν,
οὐδὲ τι πηδάλι' ἔστι, τὰ τ' ἄλλα νῆες ἔχουσιν·
ἀλλ' αὐταὶ ἴσασι ροήματα καὶ φρένας ἀνδρῶν,

. . . . . καὶ λαῖμα τάχιθ' ἄλδς ἐκπερώσιν
ἥεροι καὶ ρεφῆλη κεκαλυμμένα· οὐδέποτε σφιν
οὔτε τι πημασθῆναι ἐπὶ δέος, οὐδ' ἀπολέσθαι (28).

ἂν ἐπιβαίνοντες αὐτῶν οἱ Φαίακες

. . . . . πάντων ἴτασι πόλιας καὶ πόνοας ἀγρούς
ἀνθρώπων (29).

ἂν μετὰ τῶν πλοίων των εἰσπλέωσιν εἰς τοὺς λιμένας
τῆς Ἡλείρου (30), τὸν δὲ τῆς Ἰθάκης ἐγίνωσκον
πρὶν ἢ ἐκεῖ μεταγάρωσι τὸν Ὀδυσσεά (31). ἂν τοῖς
ξένοις ἐναύλουν τὰ σκάφη των (32), πρέπει ἐξ ἀ-
νάγκης νὰ συμπεράνωμεν ὅτι αἱ εἰρημέναι ῥήσεις
τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἀλκίνοῦ ἀναφέρονται εἰς τοὺς
πλησίον ἢ μακρὰν ἐστώτας λαοὺς, οἵτινες ἢ διὰ τὸ
ἀγροῖκον εἰσέτι τοῦ βίου ἢ διὰ τὸ νὰ ἦσαν ἐστερημέ-
νοι πλοίων, δὲν προσεπέλαζον τῇ γῇ τῶν Φαίακων,

ἐνθ' οὗτοι δὲν ἐπαύοντο ἐπισκεπτόμενοι τὰς χώρας ἐκείνων χάριν τοῦ ἐμπορίου (33).

Ἐνθ' ἐκ τῆς ὁρθῆς ἐρμηνείας τῶν ἐμτροσθεν παρατεθειμένων χωρίων τῆς Ὀδυσσεΐας δὲν ἀποκλείεται ἡ θέσις τῆς Σχερίας νῆ ἦναι ἡ τῆς Κερκύρας, θὰ ἐμένομεν ἐν τῇ ἀβεβαιότητι, ἂν δὲν εἴχομεν ἐν προκειμένῳ θετικωτέρας ἀποδείξεις, αἰρούσας πάντα δισταγμόν. Τοιαῦται εἶναι αἱ ἐξῆς:

α') Οἱ Φαίακες δὲν ἦσαν τῆς Σχερίας αὐτόχθονες — καὶ τοιούτους ἤθελε τοὺς παραστήσει ὁ ποιητής, ἂν ἐπρόκειτο περὶ τινος ὑπερορίου καὶ μυθολογικῆς χώρας — Ἦσαν λαὸς μετανάστης, κατοικήσας πρότερον ἐν τῇ εὐρυχώρῳ Ὑπερίᾳ πλησίον τῶν Κυκλώπων, ἀνδρῶν ὑπερηφάνων καὶ ὕβριστικῶν, οἵτινες καταχρώμενοι τῇ ἀνωτέρᾳ ἰσχύϊ των κατεπόνουν αὐτὸν καὶ ἐδυνάστενον, ὅθεν τὸν ἡνᾶγκασαν νὰ καταφύγῃ ἄλλαχού (34). Δὲν ἦσαν λαὸς φιλοπόλεμος, ἀλλὰ βιομήχανος, ἐπιδοσμένος εἰς τὴν ἐμπορίαν, κατὰ τὴν θαλασσοπλοῖαν ὑπερέχων τῶν γειτόνων (35). ἐξ οὗ βλέπομεν ὅτι καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ὀνομάτων τῶν κατοίκων εἶναι σύνθετα ἐκ τοῦ ν α ὕ ς καὶ τινος ἐπιθέτου, ἢ τὴν ν α ὕ ν καὶ τὸ ν ἔειν ἐχουσι ρίζαν οἷον Ν α υ σ ῖ θ ο ο ς, Ν α υ σ ῖ κ ἄ α, Ν α υ τ ε ὕ ς, Ν α υ β ο λ ῖ δ η ς, Ἀ κ ρ ὀ ν ε ω ς, Ἀ ν α β η σ ῖ ν ε ω ς ἢ τὰ μέρη καὶ ἐξαρτήματα τοῦ πλοίου ὑπερθυμίζουσιν, οἷον, Π ρ ω ρ ε ὕ ς, Π ρ υ μ ν ε ὕ ς, Ἐ ρ ε τ μ ε ὕ ς ἢ τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ποταπορίαν, Ὡ κ ὕ α λ ο ς, Ἀ γ χ ῖ α λ ο ς, Ἀ μ φ ῖ α λ ο ς, Ἀ λ ῖ ο ς, Π ο ν τ ε ὕ ς, Π ο ν τ ὀ ν ο ς ἢ τὴν ἀρετὴν τῶν νηῶν, Θ ὄ ω ν ἢ τὴν βιομηχανίαν, Ἐ λ α τ ρ ε ὕ ς, Π ο λ ῖ ν α ο ς, Τ ε κ τ ὼ ν ῖ δ η ς (36). Ν α υ σ ῖ κ λ υ τ ῶ ῖ δ ἔ, δ ο λ υ χ ῆ ρ ε-

τμοι, φιλήρετμοι, ναυσὶν ἄριστοι, ἄλλων περιγενομένοι ναυτιλία (37) προσηγοῦνται οἱ Φαίακες. Ὁ βιομήχανος καὶ ναυτίλος οὗτος λαὸς κατόκει ἐν Σχερίᾳ καὶ πόλιν εἶχε λαμπρὰν καὶ ναὸν καὶ μέγαρον, ὅτε αὐτόθι ἀφίκετο ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου μετὰ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον, δηλ. περὶ τὸ 1184 π. Χ. καθ' ὃν χρόνον ἀπὸ τοῦ ἡγέτου τῶν μεταναστῶν, Ναυσιθόου, πατρὸς τοῦ βασιλέως Ἀλκίνοῦ — τοῦ γεννήσαντος τὸν Ἄλιον, Λαοδάμαντα, Κλυτόνουν καὶ τὴν Ναυσικάαν — εἶχον παρῆλθαι δύο γενεαί. Ἄρα οἱ Φαίακες ἦλθον εἰς τὴν νῆσον ἔτη πεντακόσια καὶ ἐπέκεινα πρὸ τῆς ἐν αὐτῇ ἀποκαταστάσεως τῆς Κορινθιακῆς ἀποικίας συμβάσεως, ὡς προεῖρηται, ἐν ἔτει 734 π. Χ. Συμπίπτει ἐπομένως ἡ ἀφίξις των μὲ τὰς ἐν Ἑλλάδι ἀποικίας λαῶν ἀνατολιτῶν, οἵτινες εὐρόντες ἕτερα ταύτης μέρη ἤδη κατοικημένα ἐκ τῶν διαφόρων φυλῶν, ἐξ ὧν προέκυψε βραδύτερον τὸ ἐλληνικὸν φύραμα, προήλασαν μέχρι τῶν βορειοτέρων καὶ δυσιμικτέρων ἄκρων, ὡς ἦτο, ὡς πρὸς τὰς ἐλληνικὰς χώρας, ἡ Κέρκυρα, μετὰ βραχεῖαν προενοίκησιν ἐν Σικελίᾳ, ἦν ἐνοχληθέντες ἐκ τῶν γειτόνων ταχέως ἐγκατέλιπον. Ἡ δὲ ἀνάπτυξις τοῦ ναυτικοῦ ἐμπορίου πιθανὴν καθίστησι τὴν φοινικικὴν καταγωγὴν αὐτῶν, ἄρα ξένων πρὸς τοὺς οἰκοῦντας τὴν Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἀργος καὶ ὡς ἐκ τούτου μὴ μετασχόντων τῆς εἰς Τροίαν ἐκστρατείας.

β') Οἱ Φαίακες ἐσύχναζον εἰς τὴν Ἠπειρον, ἐξ ἧς ἦγον οἴκαδε αἰχμάλωτον τὴν Εὐρυμέδουσαν

Ἀλκινόῳ δ' αὐτὴν γέρας ἔξελον, οὐρεκα πᾶσιν

Φαίηγεσσιν ἄγασσε, θεοῦ δ' ὧς δῆμος ἄκουει (38).

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

Γνωστὸς δὲ ἦν αὐτοῖς ὁ τῆς Ἰθάκης λιμήν, πρὶν ἢ συνοδεύσωσιν αὐτόσε τὸν Ὀδυσσεύα (39). Ἄρα πλησίον τῶν χωρῶν τούτων εἶχον τὴν διαμονήν. Ἡ μικρὰ δὲ ἀπόστασις ἀπὸ τῆς Σχερίας εἰς τὴν Ἰθάκην ἐξάγεται καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ διάπλου τοῦ Λαερτιάδου. Οὗτος τρεῖς διέμεινεν ἡμέρας παρὰ τῷ μεγάλῃ-τορι Ἀλκίνοῳ, περὶ δυσμᾶς δὲ ἡλίου τῆς τρίτης γενταίως φιλοδωρηθεὶς παρὰ τοῦ ξενίσαντος ἐπεβιβάσθη εἰς τὸ ἐπιτήδες ἐτοιμασθὲν πλοῖον, ὃ μετήγαγεν αὐτὸν καθεύδοντα εἰς τὴν Ἰθάκην, ὅπου ἔφθασεν, ἅμα ἀνατείλαντος τοῦ Ἑωσφόρου· ἄρα ἐν διαστήματι δώδεκα περίπου ὥρων.

. . . Ὀδυσσεὺς ἀσπαστὸν ἔδν γᾶος ἡελίοιο
. . . ἐπὶ νῆα κατήλυθον ἡδὲ θάλασσαν
. . . πείσμα δ' ἔλυσαν ἀπὸ τρητοῦ λίθοιο.

ἡ δὲ (ναῦς) μᾶλ' ἀσφαλῶς θέεν ἔμπεδον . . .

Ἐδὲ ἄσπερ ὑπερέσχε φάειντος, ὃς τε μάλιστα
ἔρχεται ἀγγέλλων γᾶος Ἡοῦς ἡριγενείης,
τῆμος δὲ νῆσφ' προσεπύλατο ποταπύρος νῆς (40).

Ἄν τὸν ἀπὸ Πελοποννήσου εἰς Αἴγυπτον διάπλουον περιγράφει ὁ ποιητὴς τοσοῦτον μακρόν, ὥς εἶδομεν, ὥστε καὶ αὐτὰ τὰ πτηνὰ δὲν δύνανται νὰ διέλθωσι ὁλόκληρον τὸ διάστημα ἐντὸς ἐνὸς ἔτους, πῶς ἦτο δυνατόν οἱ Φαίακες μετὰ τοῦ ξένου τῶν ἀναχωρούντες ἀπὸ τῆς ἐαυτῶν νῆσου νὰ εἶχον φθάσει εἰς τὴν Ἰθάκην ἐν δωδεκαώρῳ ὥς ἔγγιστα διαστήματι, ἂν υποθέσωμεν ὅτι ἡ Σχερία ἔκειτο ὑπερόριος ἐν τῇ Ἀτλαντίδι; Εἶναι ἀληθὲς ὅτι κατὰ τὸν πλοῦν ἡ ναὺς με τοσαύτην ταχύτητα ἐσχίσε τὰ κύματα, ὥστε καὶ

τὸ ἐλαφρότατον τῶν πτηνῶν δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ τὴν προφθάσῃ·

. . . οὐδέ κεν ἰρῆς
κίρκος ὁμαρτήσιεν ἐλαφρότατος πετεινῶν,
ὥς ἡ ῥίμφα θέουσα θαλάσσης κύματ' ἔταμνεν (41).

ἀλλὰ ποῦ τὸ μέγα τε δεινὸν τε πελάγος, ὃ βεβαίως ὁ Ὀμηρὸς δὲν ἤθελε παραλείπει νὰ περιγράψῃ, ἂν ἡ ναὺς ἤρχετο εἰς τὴν Ἰθάκην ἀπὸ τὰ ἔσχατα τῆς γῆς;

γ') Ὁ Ὀδυσσεύς, παραστὰς ἀγνώριστος ἐν Ἰθάκῃ εἰς τὸν πιστὸν συβώτην Εὐμαῖον καὶ ὥς ξένον πρόσωπον διηγούμενος αὐτῷ τὰς περιπετείας τοῦ βίου του, προστίθῃσιν ὅτι ἐννέα ἡμέρας περιεπλανᾶτο ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἔρμαιον τῶν ἀγρίων ἀνέμων καὶ ὅτι τὴν δεκάτην τὰ κύματα τὸν ὥθησαν εἰς τὴν γῆν τῶν Θεσπρωτῶν, ὅπου ἀποβιβασθέντα τὸν περιποιήθη ὁ υἱὸς τοῦ Φεῖδωνος, βασιλέως τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἦγαγεν αὐτὸν εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον καὶ ὅτι ἐκεῖ ἔλαβεν εἰδήσεις περὶ τοῦ Ὀδυσσεύς, ὃν προηγουμένως εἶχε φιλοξενήσει ὁ Φεῖδων,

. . . ἰοὺν ἐς πατρίδα γαῖαν (42).

Οἱ Θεσπρωτοὶ κατόικουν τὴν ἀπέναντι τῆς Κερκύρας Ἠπειρον, ὁ δὲ Ὀδυσσεύς, προσποιούμενος ἄλλο πρόσωπον, ἀφηγεῖται τὰς τύχας του ἐκθέτων ἄλλοιώς πως τὰ γεγονότα, ἀλλὰ προφανῶς μὴ ἀπομακρυνόμενος ἐκ τῆς ἀληθοῦς σκηνῆς τῶν συμβάντων.

δ') Ναναγήσας ὁ πολύπλαγκτος Ἰθακήσιος παρὰ τῷ Σικελικῷ πορθμῷ ἐκ τῆς ὁρμῆς τῶν ὑδάτων φέρεται εἰς τὴν κατὰ μεσημβρίαν τοῦ ἐν Ἀβρυττίῳ τῆς Ἰταλίας Λακινίου ἀκρωτηρίου Ὠγγίαν νῆσον, ὅπου τὸν ὑπεδέχθη ἡ Καλυψώ, ἐντεῦθεν δὲ ἀπο-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

πλεύσας ἀφῆκεν, ὡς ἐνετείλατο αὐτῷ ἡ δῖα θε-
άων, ἐπ' ἀριστερὰ τὴν Ἀρκτον,

. . . . . ἦν καὶ Ἀμαξαν ἐπίκλησιν καλέονσιν.

Ἄρα εἶχε στρέψει τὴν πρόωρον πρὸς ἀνατολὰς
καὶ προχωρῶν ἔπλεε δεκαεπτὰ ἡμέρας, τὴν δὲ δεκά-
την ὁγδόην τῷ ἐφάνησαν τὰ σκιόεντα ὄρη
τῆς γῆς τῶν Φαιάκων, ἧτις ἐσημειοῦτο εἰς τὸν
ὁρίζοντα ὡς ἡ πλησιεστέρα γῆ ὅπου ὁ ἥρωες ἐφέρετο
οὖν τῇ προῇ τοῦ Βορρᾶ (43).

Ἐνταῦθα ἡ τοπογραφία καταδείκνυσι σαφῶς τὴν
Κέρκυραν.

ε') Τὰ σκιερὰ ὄρη τῆς γῆς τῶν Φαιάκων ἐφάνη-
σαν τῷ Ὀδυσσεὶ ἀνακλύπτοντα ἐκ τοῦ ζοφώδους πε-
λάγους ἐν εἵδει ἀσπίδος·

. . . . . ἐφάνη δρεα σκίοντα
γαίης Φαιάκων, ὅθι τ' ἀγχιστον πέλεν αὐτῷ·
εἶσατο δ' ὡς ὅτε ρινὸν ἐν ἡεροειδέϊ πότῳ (44).

Ὁ ποιητὴς παρομοιάζων ρινὴν τὸ σχῆμα τῶν ὄ-
ρέων, ὡς ἐφαίνοντο τῷ προσερχομένῳ ἀπὸ τῆς Ὠγυ-
γίας, δὲν ἐννοεῖ τὸν θυρεὸν (scutum), τὸν σχῆμα ἐπί-
μηκες ἔχοντα, ἀλλὰ τὴν ἀσπίδα, ἣν οἱ Ῥωμαῖοι ὠνό-
μαζον clypeum. Ταύτῃ ἐχρῶντο οἱ τῶν Ἑλλήνων ὀπλί-
ται. Ἦτο σφαιροειδὴς (45), κοίλῃ ἔσωθεν (46), ἐσκέ-
παζε τὸ σῶμα ἀπὸ τοῦ στήθους μέχρι τῶν γονάτων
καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺν κατεσκευάζετο ἀπὸ διάφορα
στροφώματα ἐκ δέρματος βοδῆς—ὡς ἐμφαίνει ὁ ὄρος
ρινόν—καλυπτόμενα ὑπὸ μεταλλίνων ἐλασμά-
των (47). Νῦν δέ, ὁ πλέων πρὸς τὴν Κέρκυραν, ἐκ
δυσμῶν ἐρχόμενος, καὶ παρατήρων τὴν νῆσον, ὅτε
πρῶτον ἀνακλύπτουσιν εἰς τὸν μεμακρυσμένον ὠρί-

ζοντα τὰ ὄρη αὐτῆς, θέλει ἔχει ἔμπροσθέν του τὴν
ἀπεικονισθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου ἀσπίδα καὶ βεβαι-
ωθῇ οὐ μόνον ὅτι ἡ Σχερία εἶναι αὐτὴ καὶ ἡ Κέρκυρα,
ἀλλὰ καὶ ὅτι ὁ ποιητὴς δὲν περιγράφει τὸν τόπον ἐκ
φαντασίας ἀλλὰ παραλαμβάνει τὴν εἰκόνα του ἐκ
τοῦ ἀληθοῦς ὡσεὶ αὐτόπτης μάρτυς τῶν περιγραφο-
μένων.

ς') Ὁ Ποσειδῶν—ὅστις ἐχθρεύετο τὸν Ὀδυσσεά
καὶ τὰ κύματα τῆς θαλάσσης καὶ τοὺς ἀνέμους εἶχε
κινήσει κατ' αὐτοῦ, ἵνα μὴ ὁ μηχανευθεὶς πρὸς Ὀλε-
θρον τοῦ Πίου τὸν δούρειον ἵππον ἴδῃ τὴν νόστιμον
ἡμέραν, ἀλλὰ καταποντισθῇ—ἐδυσχεραίνει κατὰ τῶν
Φαιάκων, οἵτινες σῶον καὶ ὑγείᾳ τὸν εἶχον ἀποθέσει
εἰς τὴν φίλην πατρίδα καὶ, τὸ δὴ χεῖρον, καταφορ-
τώσαντες αὐτὸν μὲ τόσα πολύτιμα δῶρα ὅσα δὲν εἶ-
χε λάχει λήϊα, ἤδη ἀπολεσθέντα κατὰ τὸν μετὰ τὸ
τέλος τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου πλοῦν.

. . . . . ἔδοσαν δὲ οἱ ἄσπετα δῶρα,
χαλκὸν τε χρυσόν τε ἄλλης, ἐσθῆτα θ' ὑφαντήν,
πολλ', ὅς' ἂν οὐδέ ποτε Τροίης ἐξήρατ' Ὀδυσσεύς,
εἵπερ ἀπήμων ἦλθε, λαχὼν ἀπὸ ληΐδος αἶσαν (48).

Πρὸς ἐκδίκησιν λοιπὸν ὁ θεὸς μετέβη εἰς τὴν
Σχερίαν καὶ ἐκεῖ περιέμενε τὸ ἐξ Ἰθάκης ἐπανα-
κάμπτον πλοῖον ὅπερ ἅμα προσορμισθὲν ἤγγισε διὰ
τῆς χειρὸς καὶ ἀπελίθωσεν·

. . . . . ἡ δὲ μάλα σχεδὸν ἦλθε ποταπόρος γῆς
ῥίμῃα διωκομένη· τῆς δὲ σχεδὸν ἦλθ' Ἐροσίχθων,
ὃς μιν λαῶν ἔθηκε καὶ ἐροίζωσεν ἐνερθεῖ,
χειρὶ καταπρηγεῖ ἐλάσσας (49).

Οὐ μακρὸν τοῦ κατὰ τὴν δυτικὴν τῆς Κερκύρας

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ται ἐν τῷ πελάγει σκόπελος ἱστιοφόρου πλοίου σχήμα ἔχων, ὃν καὶ σήμερον οἱ χωρικοὶ τοῦ Ἀφιδῶνα καὶ τῶν Πάγων (50) ὀνομάζουσι τὸ Καραθι.

Ὁ ἀκριβέστατος γεωγράφος Ὅμηρος οὐκ ἐπελάθετο αὐτοῦ καὶ ἠθέλησε νὰ τὸν ἀπαθανάτιση διὰ τοῦ ἐν τῇ ἐποποιίᾳ του μύθου τοῦ Ποσειδῶνος, ἄχρι δὲ τῆς σήμερον ὁ σκόπελος οὗτος φέρει τὸ ὄνομα πλοῖον τοῦ Ὀδυσσεύς.

ζ') Ἀποπον νὰ παραδεχθῇ τις ὅτι ὁ Ὅμηρος — ὅστις ἐποίησατο μνείαν ἀπασῶν τῆς Ἑλλάδος τῶν χωρῶν καὶ δὲν παρεσιώπησε τὴν Κεφαλληνίαν, τὴν Λευκάδα, τὴν ὕλησσαν Ζάκυνθον καὶ αὐτὰς τὰς Ἐχινάδας — εἴτα παρέλειψε νὰ μνημονεύσῃ τῆς ἐπισημοτέρας τῶν τοῦ Ἰονίου πελάγους νήσων μάλιστα, ἂν ἀληθὲς εἶναι ὅ,τι τινὲς τῶν ἀρχαίων συγγραφέων περὶ αὐτοῦ ἔγραψαν (51), ὅτι δηλ. ἐπεσκέφθη τὴν Λευκάδα καὶ τὴν Ἰθάκην, δὲν φαίνεται ἀπίθανον νὰ μετέβῃ καὶ εἰς τὴν πλησίον κειμένην Κέρκυραν, ἥς τὴν χώραν καὶ τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τῶν κατοίκων μετὰ τοσαύτης ἀκριβείας περιγράφει.

η') Ἐπὶ τέλους ἔχομεν τὴν σταθερὰν παράδοσιν ἐπισχυομένην ἐκ τῆς μαρτυρίας καὶ τοῦ κύρους τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων τε καὶ Ῥωμαίων.

Κορυφαῖος τῶν πρώτων εἶναι ὁ ἄξιος πάσης πίστεως ἱστοριογράφος Θουκυδίδης, ὅστις κατὰ τέσσαρας περίπου αἰῶνας μεταγενέστερος τοῦ Ὀμήρου, ἀφηγεῖται ὅτι οἱ Κερκυραῖοι ἐπαιρόμενοι ἐπὶ τῇ ναυτικῇ αὐτῶν δυνάμει εἶχον ἔτι ὡς καύχημα ὅτι ἡ χώρα αὐτῶν ἐδοξάσθη τὰ περὶ τὰς ναυδὲς κατὰ τὴν τῶν Φαιάκων προενοίχῃσιν (52) καὶ τοῦ ἐν Κερκυρᾷ τεμένους τοῦ Ἀλκίονος μνημονεύ-

ει (53). Πρὸ αὐτοῦ δὲ ὁ Ἑλλανικὸς καὶ ὕστερον ὁ Τίμαιος, ὁ Καλλίμαχος, ὁ Ἀπολλώνιος, ὁ Ἡρακλείδης, ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ Λυκόφρων, Δημήτριος ὁ Φαλιρεὺς, ὁ Διόδωρος, ὁ Στράβων, ὁ Κόνων, ὁ Πανσαρίας, ὁ Πλούταρχος, ὁ Φιλόστρατος, Διονύσιος ὁ περιηγητής, Δίων ὁ Χρυσόστομος καὶ αἱ ἐπιγραφαὶ συντατίζουσι τὴν Κέρκυραν μὲ τὴν γῆν τῶν Φαιάκων.

Τὸ πλοῖον τοῦ Αἰνείου παρὰ Οὐργιλίῳ, πρὶν ἢ προσορμισθῇ εἰς τὴν ἀπέναντι Βουθρωτῶν, παραπλέει τὴν ἐναέριον τῶν Φαιάκων ἀκρόπολιν

Protinus aërias Phæacum abscondibus arces,
litoraue Epiri legimus, portuque subimus
Chaonio, et celsam Buthroti accedimus urbem (54).

Ὁ Ὀβύδιος περιγράφων τὸν αὐτὸν τοῦ Ἀρχιουάδου πλοῦν ἐπαναλαμβάνει ὅ,τι οἱ περὶ τὸν Αἰνείαν
Proxima Phæacum felicibus obsita pomis
Rura petunt. Epiros ab his, regnataque vati
Buthrotos Phrygio, simulataque Troja tenentur (55).

Ὁ Τιβοῦλλος ὀνομάζει Φαιακίαν τὴν Κέρκυραν, ὅπου νοσήσας ἠναγκάσθη νὰ διαμεῖνῃ κατὰ τὸν διάπλουν ἀπὸ Ἰταλίας εἰς Μακεδονίαν

Me tenet ignotis ægrum Pæacia terris (56).

Ὁ Ἰοιθενάλιος λέγει ὅτι οὐδεὶς ἐκ τῶν Φαιάκων νήφων καὶ μὴ ἡδὴ ἐμπλησθεὶς οἴνου ἀπὸ κρατῆρος κεκυραῖκο ὁ ἐπίστευε τὰς ἀμαρτυρήτους τερατολογίας τοῦ Ὀδυσσεύς τοῖς περὶ τὸν Ἀλκίονος διηγομένον «ἀνέμων τε δουλείαν καὶ μονοφθαλμούς» καὶ ὁμοφάγους καὶ ἀγρίους τινὰς ἀνθρώπους· ἔτι «δὲ πολυκέφαλα ζῶα καὶ τὰς ὑπὸ φαρμάκων τῶν ἐνταίρων μεταβολάς, οἷα πολλὰ ἐκεῖνος ὡς πρὸς ἰδι-

»ώτας ἀνθρώπους ἑτερατεύσατο τοὺς Φαί-
κας (57).»

Tam vacui capitis populum Phæaca putavit?
Sic aliquis merito nondum ebrius, et minimun qui
De Corcyrae temetum duxerat urna:
Solus enim hoc Ithacus nullo sub teste canebat (58).

Τὰ αὐτὰ φρονοῦσιν ἐκ τῶν Λατίνων συγγραφέων
ὁ Κικέρων, ὁ Πλίνιος, ὁ Μαρτιάλιος καὶ τῶν ἡμετέ-
ρων ὁ Εὐδοκίδης, ὁ Ἡσύχιος, ὁ Νικήτας, καὶ ἕτεροι
κατ' ἀρχαίαν καὶ ἀκράδαντον παράδοσιν, ἥ ἐπόμε-
νος καὶ ὁ Κερκυραῖος Πρωτοπαπᾶς Χαλικιόπουλος
ὁ Μάντζαρος, — ὅτε ἐν ἔτει 1797 μετὰ τὴν ἄλωσιν
τῆς Βενετίας κατέλαβε τὴν Κέρκυραν ὁ στρατὸς τῶν
δημοκρατουμένων Γάλλων ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ
στρατηγοῦ μεραρχίας Γεντίλη —, προσφωνῶν τοὺς
νεόφυλους, «Γάλλοι», εἶπεν, «ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ θέ-
λετε εὐρεῖ λαὸν ἀδαῇ περὶ τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς
τέχνας τὰς κλειζούσας τὰ ἔθνη, ἀλλὰ μὴ τὸν περι-
φρονεῖτε. Μάθετε νῦν τὸν σεβασθῆτε ἀναγινώσκον-
τες τὸ βιβλίον τοῦτο.» Καὶ ὤρεξε τῷ στρατηγῷ
τὴν Ὀδύσσειαν (59).

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ